

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

Anexa nr.27
la Hotărârea Consiliului INJ
nr.1/2 din 31 ianuarie 2014

CURRICULUM

la disciplina

**„CONDUCEREA ȘI EFECTUAREA URMĂRIII PENALE
DE CĂTRE PROCUROR”**

(candidați la funcția de procuror)

AUTOR:

Maxim GROPA,

*Procuror al Secției exercitare a urmăririi
penale în cauze de criminalitate organizată
și excepționale a Procuraturii Generale*

AVIZAT

Mariana PITIC, șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2014

I. PRELIMINARII

Direcția principală a activității organelor procuraturii în contextul reformei judiciare și de drept în Republica Moldova este conducerea și efectuarea urmăririi penale. În mecanismul efectuării urmăririi penale de către organele de urmărire penală (Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Vamal) procurorului îi revine rolul hotărâtor de a conduce personal activitatea de descoperire a infracțiunilor, în calitate de persoană cu funcție de răspundere cu o pregătire mai avansată în acest sens. Deși mecanismul urmăririi penale include un grup de subiecți cu atribuții diferite (ofițerul de urmărire penală, conducătorul organului de urmărire penală, procurorul și procurorul ierarhic superior), procurorului îi revine misiunea de bază și responsabilitatea privind legalitatea și operativitatea descoperirii infracțiunilor și acumulării probelor pentru trimiterea celor învinuiți în judecată. Pentru a conduce și a efectua urmărirea penală, activitate importantă pentru societate, sînt necesare capacități speciale, gnoseologice, praxiologice, manageriale și morale.

Disciplina „Conducerea și efectuarea urmăririi penale de către procuror” se bazează, tradițional, pe trei niveluri compartimentale: *cunoaștere, aplicare și integrare*, unde în prim-plan sînt plasate compartimentele aplicare și integrare. Viitorilor procurori, pentru a efectua o conducere eficientă a urmăririi penale, le vor fi cultivate deprinderi practice de a realiza personal acțiuni de urmărire penală, controale, de a verifica acte procedurale, de a formula indicații scrise, de a întocmi acte procedurale, de a aprecia oportunitatea efectuării unor acțiuni sau luării unor măsuri de constrîngere procesual penală, de a exercita atribuții prevăzute de lege.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- să evalueze materialele de urmărire penală prezentate de ofițerul de urmărire penală și să analizeze din punct de vedere a pertinentei și concludenții probele acumulate în cadrul urmăririi penale;
- să coordoneze activitatea unui grup de ofițeri de urmărire penală;
- să propună versiuni la cercetarea unor cauze complexe;
- să planifice efectuarea unor procedee probatorii;
- să întocmească acte procesuale și rechizitoriul;
- să aprecieze propunerile înaintate de ofițerul de urmărire penală;
- să verifice activitatea de urmărire penală prin acțiuni procesuale și extra-procesuale.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- să determine circumstanțele care urmează a fi stabilite într-o cauză penală;
- să selecteze probele după anumite criterii în faza urmăririi penale;
- să analizeze probele prezentate și alte materiale ale urmăririi penale;
- să adopte hotărîri procesual penale și să întocmească acte procesuale;
- să stabilească termenul urmăririi penale;
- să completeze urmărirea penală în caz de necesitate;
- să opereze cu noi mijloace tehnico-științifice la efectuarea procedeele probatorii în faza urmăririi penale;
- să soluționeze plîngerii și alte stări de conflict între participanții la urmărirea penală și ofițerul de urmărire penală;

- să stabilească legătura dintre probele administrate și circumstanțele cauzei;
- să divizeze cauza penală în proceduri separate;
- să argumenteze oportunitatea efectuării unui procedeu probatoriu sau aplicarea unei măsuri procesuale;
- să efectueze acțiuni de urmărire penală
- să formuleze indicații în scris ofițerului de urmărire penală;
- să înainteze acuzarea de stat și să modifice învinuirea în condițiile legii;
- să întocmească rechizitoriul și să expedieze cauza penală în instanța de judecată pentru examinare în fond.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Conducerea și efectuarea urmăririi penale de către procuror	Maxim Gropa	II	28	10	18	colocviu diferențiat

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Controlul procurorului privind modul de înregistrare, evidență și examinare a sesizărilor organului de urmărire penală	2	4
2.	Rolul procurorului privind asigurarea legalității și operativității desfășurării urmăririi penale	4	6
3.	Rolul procurorului la terminarea urmăririi penale și trimiterea cauzei în judecată	2	4
4.	Efectuarea urmăririi penale de către procuror privind anumite categorii de cauze	2	4
TOTAL		10	18

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice Resurse logistice	Lucrul individual
<i>Tema 1. Controlul procurorului privind modul de înregistrare, evidență și examinare a sesizărilor organului de urmărire penală</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sesizări oficiale; - Sesizări neoficiale; - Verificarea prealabilă a sesizărilor; - Modalități de soluționare a sesizărilor; - Condițiile începerii urmăririi penale; 	<p>Curs-prelegere Lucru în grupuri, Folosirea proceselor simulate.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Brainstorming, Lectura surselor biografice.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Temeiurile neînceperii urmăririi penale; - Primirea și transmiterea materialelor de la un organ de urmărire la altul; - Propunerea de neîncepere a urmăririi penale; - Confirmarea și infirmarea actului de începere a urmăririi penale; - Indicații scrise ale procurorului privind completarea activității extra-procesuale de verificare prealabilă a sesizărilor; - Particularitățile examinării unor sesizări speciale. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Să clasifice sesizările după anumite criterii; - Să distingă sesizările oficiale de cele neoficiale; - Să relateze despre condițiile înregistrării, evidenței și examinării sesizărilor; - Să stabilească un termen optimal de examinare a unei sesizări concrete; - Să aprecieze temeinicia și legalitatea ordonanțelor de începere a urmăririi penale; - Să argumenteze soluția refuzului de a începe urmărirea penală; - Să delimiteze diferite circumstanțe de neîncepere a urmăririi penale; - Să identifice problemele teoretico-practice ale activității organelor de urmărire penală la verificarea și examinarea sesizărilor; - Să formuleze indicații scrise privind completarea activității extra-procesuale de verificare a sesizărilor; - Să detecteze erori la întocmirea actelor de începere a urmăririi penale; - Să distingă particularitățile examinării unor categorii de sesizări. 	<p>Jocul pe rol.</p> <p>Seminar Examinarea modelelor de acte procesuale.</p>	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Soluționarea șpețelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale.</p>
---	--	---

Tema 2. Rolul procurorului privind asigurarea legalității și operativității desfășurării urmăririi penale

<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Verificarea competenței organului de urmărire penală; - Conducerea urmăririi penale în cauze penale fără persoane bănuite sau învinuite; - Termen rezonabil al urmăririi penale; - Obținerea autorizației de la judecătorul de instrucție pentru efectuarea unor procedee probatorii; - Conexarea și disjungerea cauzelor penale; - Investigații în vederea identificării persoanei făptuitorului; - Propunerea de suspendare a urmăririi penale; - Temeiurile suspendării urmăririi penale; - Conducerea urmăririi în cauze penale cu personale 	<p>Curs-prelegere Lucru în grupuri, Folosirea proceselor simulate</p>	<p><i>Ore curs</i></p> <p>Brainstorming, Lectura surselor biografice. Pregătirea temelor pentru activități practice.</p>
---	---	--

<p>bănuite sau învinuite;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Controlul reținerii bănuitului; - Aplicarea măsurii preventive; - Eliberarea persoanei din starea de reținere; - Prelungirea și încetarea de drept a stării de bănuțit; - Propunerea de punere sub învinuire; - Înaintarea acuzării; - Audierea învinuitului de către procuror; - Investigații în vederea căutării învinuitului; - Modificarea și completarea învinuirii; - Scoaterea persoanei de sub învinuirea penală; - Examinarea cererilor, demersurilor de către procuror privind desfășurarea urmării penale; - Clasarea cauzei penale; - Reluarea urmării penale. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Să utilizeze diferite forme de verificare a competenței organului de urmărire penală; - Să planifice conducerea urmării penale în cauze fără persoane bănuite (învinuite); - Să determine criteriile de stabilire a termenului rezonabil de efectuare a urmării penale; - Să organizeze activitatea de obținere a unor autorizații de la judecătorul de instrucție; - Să organizeze activitatea de conexare și disjungere a cauzelor penale; - Să aprecieze în termen optimal temeinicia reținerii persoanei; - Să argumenteze prelungirea stării de bănuțit; - Să estimeze temeinicia punerii sub învinuire; - Să explice conținutul ordonanței de punere sub învinuire; - Să planifice desfășurarea audierii învinuitului; - Să delimiteze diferite forme de completare și modificare a învinuirii; - Să argumenteze soluțiile de clasare sau de reluare a urmării penale. 	<p style="text-align: center;">Seminar Examinarea modelelor de acte procesuale.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale. Studii de caz.</p>
<i>Tema 3. Rolul procurorului la terminarea urmării penale și trimiterea cauzei în judecată</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Încetarea urmării penale pe temei de nereabilitare; - Încetarea urmării penale pe temei de reabilitare; - Remiterea cauzei procurorului cu propunerea de terminare a urmării penale; - Verificarea de către procuror a cauzei primare; - Aprecierea legalității și temeiniciei acțiunilor procesuale efectuate de ofițerul de urmărire penală; - Excluderea unor probe din dosar; 	<p style="text-align: center;">Curs-prelegere Lucru în grupuri, Folosirea proceselor simulate</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i> Brainstorming, Pregătirea temelor pentru activități practice.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Concludența și suficiența probelor pentru terminarea urmăririi penale; - Restituirea cauzei pentru completarea urmăririi penale; - Trimiterea cauzei la alt organ de urmărire penală; - Ordinea prezentării materialelor de urmărire penală; - Limitarea dreptului de a lua cunoștință de materialele cauzei; - Soluționarea cauzelor de către procuror în legătură cu terminarea urmăririi penale; - Înaintarea rechizitoriului și a materialelor cauzei penale procurorului ierarhic superior; - Înmînarea copiei de pe rechizitoriu învinuitului. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Să clasifice temeierile încetării urmăririi penale; - Să delimiteze temeierile de reabilitare de temeierile de absolvire de răspunderea penală; - Să delimiteze condițiile clasării, încetării pe teme de reabilitare de condițiile scoaterii de sub urmărire penală; - Să identifice probleme teoretico - practice la etapa terminării urmăririi penale; - Să posede diferite forme de verificare a materialelor cauzei primite de la organul de urmărire penală; - Să valideze actele procedurale întocmite de către ofițerul de urmărire penală; - Să determine criteriile de excludere a probelor din dosar; - Să aprecieze concludența și suficiența probelor la terminarea urmăririi penale; - Să formuleze obiecții la restituirea cauzei pentru completarea urmăririi penale; - Să detecteze erori la verificarea materialelor urmăririi penale; - Să propună modalități concrete de lichidare a neajunsurilor în cauzele penale verificate; - Să dialogheze cu participanții la proces la prezentarea materialelor; - Să organizeze prezentarea materialelor cauzei în situații complexe; - Să argumenteze necesitatea limitării accesului la materialele cauzei penale; - Să delimiteze condițiile trimiterii cauzei în judecată în lipsa persoanei învinuite. 	<p style="text-align: center;">Seminar Examinarea modelelor de acte procesuale. Studiu de caz</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i> Soluționarea șpețelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale. Elaborarea referatelor.</p>
<i>Tema 4. Efectuarea urmăririi penale de către procuror privind anumite categorii de cauze</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Cazuri speciale de efectuare a urmăririi penale de 	<p style="text-align: center;">Curs-prelegere</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i> Brainstorming.</p>

către procuror; - Particularitățile verificării sesizărilor privind începerea urmăririi penale împotriva unor categorii de persoane; - Efectuarea urmăririi penale personal de către procuror; - Delegațiile și comisiile rogatorii în cazuri speciale; - Efectuarea urmăririi penale de către un grup de procurori sau un grup mixt; - Verificarea legalității și operativității urmăririi penale efectuate nemijlocit de către procuror. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> - Să delimiteze cazurile de competență specială a procurorului; - Să argumenteze necesitatea verificării sesizărilor privind începerea urmăririi penale împotriva unor categorii de persoane; - Să planifice efectuarea urmăririi penale în cauze speciale; - Să dirijeze activitatea unui grup de ofițeri de urmărire penală în cauze speciale; - Să selecteze versiunile la efectuarea urmăririi penale; - Să verifice rezultatele acțiunilor de urmărire penală efectuate prin delegație sau comisie rogatorie; - Să analizeze materialele urmăririi penale în cauze complexe; - Să întocmească acte procedurale în cazuri speciale.	Lucru în grupuri, Folosirea proceselor simulate Seminar Examinarea modelelor de acte procesuale. Studiu de caz	Pregătirea temelor pentru activități practice. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> Soluționarea spețelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale. Elaborarea referatelor.
--	--	--

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audienților în cadrul seminarelor;
- realizarea activităților individuale/în grup;
- răspunsuri orale, participare la dezbateri/studii de caz;
- redactarea unor acte în baza temelor studiate;
- susținerea unei testări obligatorii care va conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor/aptitudinilor profesionale;
- pregătirea unui referat pe o problemă propusă pentru activități individuale.

B. Evaluarea finală se va efectua prin colocviu diferențiat, în bază de test, care va conține întrebări teoretice și practice în domeniul organizării activității instanțelor de judecată.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative și normative naționale:

1. Constituția Republicii Moldova, 29 iulie 1994.
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, din 14 martie 2003.
3. Legea cu privire la Procuratură, nr.118-XV din 14 martie 2003.

4. Legea Republicii Moldova cu privire la Curtea Constituțională, nr.317-XIII din 13.12.1994.
5. Codul jurisdicției constituționale, nr.502-XIII din 16.06.1995.
6. Legea Republicii Moldova privind organizarea judecătorească, nr.514-XIII din 06.07.1995.
7. Legea Republicii Moldova cu privire la statutul judecătorului, nr.544-XIII din 20.07.1995.
8. Legea Republicii Moldova cu privire la Curtea Supremă de Justiție, nr.789-XIII din 26.03.1996.
9. Legea Republicii Moldova cu privire la sistemul instanțelor judecătorești militare, nr.836-XIII din 17.05.1996.
10. Legea Republicii Moldova cu privire la avocatură, nr.1260-XV din 19.07.2002.
11. Legea Republicii Moldova cu privire la poliție, nr.416 din 18.12.1990.
12. Legea Republicii Moldova cu privire la activitatea operativă și de investigații, nr. 727-XIV din 16.12.1994.
13. Legea Republicii Moldova cu privire la securitatea de stat a părții vătămate, martorilor și altor persoane, care au colaborat în procesul penal, nr.1458-XIII din 28.01.1998.
14. Legea Republicii Moldova privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, nr.1545-XIII din 25.02.1998.
15. Legea cu privire la Centrul de Combatere a Crimelor Economice și Corupției din 06.06.2002.
16. Legea cu privire la asistența juridică internațională în materie penală din 1 decembrie 2006.

Acte legislative și normative internaționale:

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului (10.12.1948).
2. Convenția europeană pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului (4.11.1950).
3. Regulile standardelor minimale de tratare a deținuților (1955).
4. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (1966).
5. Convenția europeană împotriva torturilor și a altor forme de comportament și pedepse antiumane, crude sau care înjosesc demnitatea omului (1984).
6. Principiile generale privitor la independența organelor judecătorești (1985).
7. Declarația principiilor generale ale justiției pentru victimele infracțiunilor și abuzurilor de putere (1985).
8. Regulile standardelor minimale ale ONU privitor la efectuarea justiției în privința infractorilor minori (1985).
9. Convenția despre drepturile copilului (1989).
10. Cumulul de principii pentru apărarea tuturor persoanelor reținute sau arestate în orice formă ar fi fost aceasta efectuată (1988).
11. Convenția europeană despre colaborarea reciprocă privind asistența juridică internațională în materie penală și protocolul ei (1959).
12. Convenția europeană despre valabilitatea internațională a sentințelor pe cauzele penale (1970).
13. Convenția țărilor CSI privind asistența juridică și raporturile de drept în procesele civile, familiale și penale (22.01.1993).
14. Tratatul între Republica Moldova și Federația Rusă cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală (25.02.1993).
15. Tratatul între Republica Moldova și Ucraina cu privire la asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă și penală (13.12.1993).

Jurisprudență/Practica judiciară:

1. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a unor prevederi ale legislației procesual penale privind arestul preventiv și arestul la domiciliu nr. 1 din 2013-04-15.
2. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la respectarea legislației în cazurile despre aplicarea, schimbarea, prelungirea și revocarea măsurilor de constrângere cu caracter medical nr. 23 din 2005-12-12.
3. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica judiciară în cauzele penale privind minorii nr. 39 din 2004-11-22.
4. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica aplicării de către instanțele de judecată a dispozițiilor legale referitoare la confiscarea averii nr.40 din 1999-12-27.
5. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale nr. 7 din 2004-11-22.
6. Hotărârile CEDO

Literatură didactică și științifică:

1. I. Dolea, D. Roman, Iu. Sedlețchi, T. Vizdoagă, V. Rotaru, A. Cerbu, S. Ursul. *Drept procesual penal*. - Chișinău: Cartier juridic, 2005.
2. I. Dolea, D. Roman, T. Vizdoagă, V. Rotaru, A. Cerbu, S. Ursu, R. Botezatu, V. Șterbeț, E. Erjiu. *Codul de procedură penală. Comentariu*. - Chișinău: Cartier juridic, 2005.
3. E. Cătană, I. Dolea, T. Popovici, D. Roman. *Inviolabilitatea persoanei în Republica Moldova*. - Chișinău: IRP, 2006.
4. В.Д. Адаменко. *Сущность и предмет защиты обвиняемого*. - Томск:1983.
5. Е.А. Доля. *Использование в доказывании результатов оперативно – розыскной деятельности*. - Москва, 1996.
6. А.П. Рыжаков. *Окончание предварительного расследования*. - Москва,1999.
7. А.Ю. Шумилов. *Основы уголовно-розыскного права: Учебное пособие*. - Москва, 2000.
8. В.П.Хомколов. *Организация управления оперативно – розыскной деятельностью*.
9. А.П. Рыжаков. *Следственные действия*.
10. А.П. Рыжаков. *Следственные действия и иные способы собирания доказательств*.